

[Aksel Larsen.]

skridtsvilje, der er i folkerepræsentationen, og i så henseende kan folkeafstemninger godt være et noget langsommere sejrende skib i konvojen.

I 1908 fik kvinderne valget i Danmark. Det er der mange der ikke ved; de tror, de fik det ved grundlovsændringen i 1915. Men i 1908 var spørgsmålet om den kommunale valgret ikke purret ind i grundloven, og derfor kunne rigsdagen i 1908 give kvinderne valget til de kommunale råd. Jeg husker så levende, hvordan stemningen var dengang. Jeg kan love, at hvis det var kommet til folkeafstemning, var det blevet forkastet, og hvis kvinderne havde fået lov til at stemme dengang, var det også blevet forkastet. Sådan er det nu engang: man ved, hvad man har; man ved ikke, hvad man får, og gid det må blive, som det er, og være, som det var. Det skal man tage i betragtning, og derfor tror jeg, det havde været det rigtigste, om folketinget alene kunne afgøre valgretsalderen, så havde vi jo haft 18 år nu. Men jeg vil samtidig sige, at det er mig ubegribeligt, at der er folketingsmedlemmer og partier, som kan tillade sig fortsat at være så bange for at bringe valgretsalderen ned på et rimeligt niveau.

I sin tid med grundloven af 1915 fik vi en beslutning om nedsættelse af valgretsalderen til folketinget fra de dagældende 30 år, men det måtte for alt i verden ikke ske for hurtigt, det måtte kun ske trinvis, et år ad gangen, et år, hver gang der havde været valg, således at ved valget i 1918 kunne for første gang de 29-årige stemme, og så skulle det fortsætte med et års nedsættelse, hver gang der var valg til folketinget. Men så kom begivenhederne i 1920, og så nåede vi dog ned på 25 år. Derpå var der i væsentlige dele af tinget meget alvorlige betænkeligheder; mon det går an at gå længere ned? Og det kostede en meget lang kamp at nå ned til de 23 år. Så var der også partier og medlemmer af tinget, der sagde, at nu går det ikke længere; hvis vi går længere ned, går verden under. Den gik alligevel ikke under, da vi kom ned til 21 år. Jeg tillader mig at spørge: hvorfor er man så bange for at gå ned til de 18 år, som der var været flertal for her i dette ting, og som man må formene der stadig væk er flertal for? Jeg siger kun, at man må formene det, for der

kan jo være nogle af dem, som nu af frygt for vælgerne, som de dog burde kunne påvirke, siger: vi må nøjes med 20 år. Man kan jo formene, at nogle af dem tænker, at det er alligevel hyggeligst, at de alt for unge ikke får valget. Ja, undskyld, jeg synes, dette skulle siges, når jeg nu tog ordet.

Bernhard Baunsgaard: Jeg synes, der er meget rigtigt i det, der er sagt om, at der i tiden, siden vi afholdt folkeafstemning om valgretsalderen, i alt for ringe grad er foregået en diskussion i offentligheden om valgretsalderen, og derfor er der meget rigtigt i, at det er for tidligt, vi afholder en ny.

Nu er det jo klart, at et flertal i folketinget vil bestemme sig for, at der skal være en folkeafstemning om valgretsalderen. Jeg har tidligere sagt, at efter min mening bør vi stræbe mod at få 18 års valgretsalder. Jeg tror, det vil være godt, om de unge meget tidligt kan tage et ansvar for det, der skal ske. Jeg tror, det vil virke godt i enhver henseende, den overbevisning har jeg stadig, og jeg kan derfor ikke støtte et forslag om folkeafstemning om 20 års valgretsalder, men vil, da det jo er sikkert, at vi får en folkeafstemning, stemme for SF's ændringsforslag.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard):

Det var jo interessant at lytte til hr. Aksel Larsen. Jeg må måske lige minde om, at hr. Aksel Larsen synes at glemme, at det ikke var et spørgsmål om at overtale et flertal her i tinget til at forstå 18 års valgretsalder, den har de stemt for. Det var et spørgsmål om at overtale befolkningen. Og der var engang, hvor vi alle, også hr. Aksel Larsen, meget begejstret gik rundt og sagde: folkets vilje, landets lov. Og folkets vilje var altså en forkastelse af de 18 år.

Men det, der giver mig anledning til at svare hr. Aksel Larsen, var hr. Aksel Larsens udlægning af grundlovens bestemmelse om bortfald af lovforslag. Jeg er nødt til at sige, at hr. Aksel Larsens udlægning ikke er i overensstemmelse med den, de statsretskyndige anlægger. Her er der nemlig enighed om, at såfremt et lovforslag om valgretsalderens nedsættelse eller ændring vedtages ved tredje behandling, inden folketinget tager ferie, består lovforslaget, uanset at folkeafstemningen og stadfæstelsen først